

SZIL ÁGNES

Istenbarma

Az apja már megint a legjobb tévéfotelben ült, abban terpeszkedett, szétvetett térdei között ott feküdt a hamutartó, és bámult. Istenbarma régebben néha megpróbált a tévé és az öreg között alakot öltetni, az egyre sűrűsödő füstben, mint valami bizonytalan amőba, hátha akkor majd odafigyel rá az öreg, de ilyenkor mindig csak ordítást kapott, így aztán hamar leszokott arról, hogy tétován sodródjon ide-oda. Most már csak akkor mozdult meg, ha konkrétan kellett valami, például sőr, amit az apja odahozatott vele, amikor a meccset nézte.

Az öreg felsőteste ide-oda lengett, ahogy próbált néha kilátni a gölem mögül, nézte az éppen aktuális mérkőzést, ez meg, ez a hülye, ez a nem normális meg ide pofátlankodott, ahelyett, hogy csinált volna valami hasznosat, például segített volna a konyhában az anyjának. Istenbarma nem volt vérbeli szakács, de eltalált az ajtótól a kályháig, már gasztronómiai értelemben, ha muszáj volt; végrehajtotta az alapfeladatokat, és ez harmincéves korára ugyan nem volt dicsőséges, de legalább időnként hasznosnak mutatkozott. Az anyja, aki a férjétől elhasznált sportpólót és szövetszoknyát viselt, épp zöldséget tisztított a leveshez, potyogott a lábasba a répa, kongatta az edény falát a sok leeső narancssárga darab, az asszony meg, aki a férje mellett egyre inkább csak a személyzet szerepét töltötte be, egyenes háttal ült a kényelmetlen konyhaszéken, és anélkül, hogy felnézett volna, átkiáltott Istenbarmának, hogy csukja már be az ablakot.

Istenbarma már megszokta ezt a lakótelepet, a Vásártéren, a nyikorgó hintákkal és letördelt paddeszakkal a tömböktől körülzárt udvaron, ahol valamennyi konyha ablaka épp ide nézett, és mindegyik zengett az utcakölykök ordításától, ki se kellett nézni, az anyák tudták, ki ver kit épp. Minden város vásárterén van egy ilyen lepra-telep, amely szép lassan gettóvá alakul, a lépcsőházakban megkopik a korlát a sok kapaszkodástól, telente a muskátlik megszorodnak az üvegfalak mögött, aztán meg elsorvadnak szépen, lekvárrá válnak, mihelyst megfogják őket, az évszakok változásának örök rendje szerint. Az eredeti lakók, akik a nyolcvanas évek legelején még büszke tulajdonosok voltak, a mai kisöregék átadják a stafétabotot az örökösöknek, azok meg az aljanépnek, amely a városba befelé igyekszik, aztán meg persze nem kap munkát, csak ott őgyeleg, bagózik a kerékpártároló körül, és stíröli a hazafelé tartó asszonyokat.

A tévé odabent reklámba váltott: három apáca húzott egy kötelet, valami rejtélyes oknál fogva, az öreg akkor nyögve feltápáskodott, hogy kiimbolyogjon a mosdóba. Istenbarma befejezte a leselkedést, és a folyosóról bekotródott a félszobába.

Leült az ágyára, és nem nézett fel, csak hallgatta a zajokat, a csorgást, az öblítést és az ajtó csukódását. Nem kellett a szemét sem kinyitnia: mindent ismert, mindent rendben tudhatott, a legmakulátlanabb rendben, egyetlen porszem sem árválkodott sehol, még a szekrényben is sorban álltak a ruhák, amelyeknek színe és tapintása arról árulkodott, hogy viselőjüknek semmi érzéke nem volt a divathoz, sem a stílusokhoz. Egyszer, valamikor a ködös múltban, amikor nagylány lett, Istenbarma engedélyt kért az apjától, hogy kirajzszögezhesse a posztereit, de az engedély megtagadtatott, így továbbra is a nagynénje gobelinképeit kellett bámulnia, bár a szoba festése meg-megújult időnként. Az elszíntelenedett nejlonfüggöny határolta világban csak egy derűs kép volt, az éjjeliszekrényen, letámasztható keretben, amely Istenbarmát ábrázolta, fiatalkorában, illetve amikor még hamvas volt, szorosan mellette egy fiatalember. Magas és jóvágású férfi, idősebb, mint a lány, arcán halvány mosoly. Szép pár voltak, szép pár lehetett volna belőlük.

Istenbarma kétszer érkezett meg mindenhová: először ténylegesen, aztán meg fel kellett hívnia az apját, hogy az tudja, éppen hol a lánya. Leszállt a repülő, beért a busz, pontosan a megfelelő kilométerkőnél tartózkodik. Eleinte telefonfülkét keresett, mert az apja nem volt hajlandó mobilt venni, aztán meg előbányászni a táská mélyéről a készüléket, hogy aztán egy döcögő és kelletlen hang beledünnödjön. Ha hazaért, a kötényt viselő asszony várta, pengeszájjal, feléje forduló arcán ott volt a kimondatlan kérdés, hogy talált-e magának valakit, a szőke herceget. Hogy hazahoz, bemutat-e végre valakit, akihez hozzámehet, bár őt már különösebben a papír se érdekelte, mert akár elválnak is jobb lenni, mint olyannak, aki a kutyának se kell. Huszonkilenc már, mondja az asszony, forgatja a süteményesvillát az ujjai között, amíg összetöri a franciakrémes tetején a kemény, karamellel borított lapot, de két diplomája van, teszi hozzá, amikor a főtt krémhez ér. A barátnői, abban a panelcukrászdában, nem mernek egymásra nézni, mindketten tudják, hogy Istenbarma elkongatta a harmincegyet is, az egyik a két bokáját sutulja össze kínjában az asztal alatt, hogy ne rágja árulkodóan a szája szélét, a másik meg szombatáról szombatra készül, hogy rákérdezzen: nem lesbikus-e a kicsike. Ha az lenne, az jóval érdekesebb lenne, mint egy szimplán vénlányságba forduló valaki, és ők, a kötényes asszony barátnői, tájékozottak, nincsen bennük előítélet. Meg aztán lenne odahaza mit mesélni, képzeld, a Manyi lánya a nőket szereti.

A kötényes asszonynak, ha épp nem visel kötényt, van kisugárzása: ha bemegegy a szobába, és lekapcsolja a villanyt, csatornát vált a tévé, de ha Istenbarma elmegy a henteshez, akkor a legrondább húst kapja. A vénlányság lényege épp az, hogy nem történik az emberrel semmi, leginkább semmi jó. Így jár majd a férfiakkal is: csont és mócsing, jut, ami jut.

Istenbarma boldogan őrzi azt a képet, az éjjeliszekrényen: a magas, jóvágású férfi mindössze öt centire volt tőle, az erdő szélén, amikor elkészült az a fotó. Nem a megszokott sablonkép, amelyen az egyik szereplő felénk nyújtott karja látszik, amelyben a telefon volt: ezt igazi fotós készítette, valódi géppel, egy tizennégy fős

csoportról, amely épp kirándulni igyekezett, a fotós furcsállotta is a malacarcú kis teremtményt, aki beállt a feltűnően kellemes külsejű férfi mellé, és amíg ő kattogtatott, le sem vette róla a szemét. Később a nő elkérte a képet, elküldte hát a fényképész neki, s Istenbarmának a két diplomával igazán gyerekjáték volt leoperálni a fotóról a többi szereplőt. Otthon elemezte a csoportról készült képeket, és meglepődve fedezte fel, hogy a férfi szinte mindig mellette szerepelt, ő azonban észre se vette, csak arra koncentrált, hogy a fényképésznek jól az agyába vesse: kell neki a kép. Annyira akarta, hogy arra sem volt ideje, hogy szokás szerint gyáván megfutamodjon. Istenbarma számára a férfi eszköz volt az önbüntetés mechanizmusában: egy újabb lehetőség, hogy rosszul érezhesse magát. Összeszedte magát, és odaadta a férfinak a névjegyet, amin semmi sem volt már igaz, csak a neve meg a száma, de a telefon gyáván hallgatott; befogta a száját akkor is, amikor Istenbarma ott ült mellette az előszobában, mereven és összehúzott szemmel, és arra koncentrált, hogy jöjjön már az a csengés, gyere elő, zöldmarci, mikor akkora voltál, mint egy köleskása ezredrésze, már akkor tudtam, hogy meg kell veled vívjak. Istenbarma akkor és a rákövetkező három napon úgy érezte, hogy a fejében valami nagy és fekete tépi magát a láncon.

Istenbarma most azt hallotta, ahogy a szomszéd szobában felhangosítják a tévét. Kosárlabdameccs mehetett, az apja nemrég köttetett be valami sportcsatornát, a kötényes háztartási alkalmazott szerint több ilyen is bejön, s amíg a lány dolgozik a panelváros egyik légkondicionált irodájában, a papa azt a néhányat váltogatja. Az öreg szétfolyt az ócska, csíkos fotelban, le se vette a szemét a parkettán száguldozó, hórihorgas, mosolygó gladiátorokról, de azért lassan eljutott a tudatáig a szobában tartózkodó másik személy, hogy lélegzik, és konyhaszag lebbent be vele. Hogy van neki nyelvvizsgálója, ezért, emlékszik, ő fizetett. Maga mellé intette Istenbarmát. A lány oda ereszkedett az apja mellé az alacsony fotelkarfára, szűk volt a hely, a férfi meg, mit tehetett volna, ott hagyta a karját a lánya mellett, és azt mondta: fordítsad.

Go – üvöltötte az egyik ébenfekete gép, Istenbarma pedig megköszöri a tor-kát, és bátorralanul azt mondta: fussatok.

Csend

Semmibe se kerül melléd álmodni magam. Ahogy a cipőmre nézek, eszembe jut, hogy abban botladoztam le veled a tengerpartra, betódult a homok, a hófehér főveny a bokám fölött, a halott állatok törékeny mézsvázai hideg téli éjjeleken pattanva aprózódtak darabokra, bálnacsigolyát vetett partra a víz. A bálnák és a halak gerincét nem tudom megkülönböztetni, zseblámpával világítottad meg, és azt mondtad, ez olyan kicsike állat, mint én, és hogy vékonyka volt, mint egy verseskötet. A maréknyi fény sokáig összpontosult a csigolyán, amíg magyarul, foramen

vertebrale, ezt valahogy megjegyeztem, érdeklődést míméltem, holott akkoriban csak az aprópénznyi meleg folt érdekelt, amit a tenyeredből érzett a bőröm. A kezemet behúztad a saját zsebedbe, ott simogattad a sídzségi mélyén, és az öntudatlan mozdulat addig sem szűnt meg cirógatni engem, amíg dőglött állatok csontjairól meséltél, a bal kezeden finoman imbolygott a világosság, amíg bele nem veszett a tenger áthatolhatatlan párafalába.

Azt képzelné az ember, hogy az ilyen kora őszi éjszakákon messzire elhallatszik az óceán, holott alighanem csendes volt minden akkor is. Beültünk az ezer fonott kosár egyikébe, amelyet háttal fordítottak a széliránynak, s amelyekben nappal fagyaltot ettünk meg sovány hússal megrakott szendvicset, most alig fért be a két dzseki, egymásnak préselődve lélegeztünk, nyáron még a lábam is át tudtam nyújtani a combodra, ölbéli játék: a boldog napokon elég volt egy vastag kardigán.

Lecsavartad a termoszról a kupakot, majdhogyanem forró volt a kávé, a szomszédtól vettem tejszínt hozzá, csak egy mezőn kellett átvágnom, ahol minden egyes szál fű külön is látszott a nagy kövek között. A szomszéd kedvesen palackba töltötte, amennyit kértem, pedig láttam, hogy már felerősítette a biciklire a narancssárga gumicsónakot. Nem tudtam vele beszélgetni, csak mutogatással, néha meg a telefon böködtem az idegen szavakat keresve, és tétován nyújtottam a pénzt, amennyiről azt gondoltam, elég lesz. A férfi halványan mosolygott, számolatlanul átsöpörte a bankjegyeket meg az aprót lapátenyerébe, becsúszta mindig makulátlanul tiszta nadrágja zsebébe, azzal készen is voltunk. A nagydarab, őszes és kopasz öregedő férfi mindig megértett, akkor is, amikor felolvastam egy szelet papírról, amit az újságod széléről téptem le, a kapkodva, ceruzával rótt sorokat, hogy ellopták a hitelkártyámat, eltűnt a jogosítványom is. Durva, uszadékfából ácsolt asztalhoz ültetett, kavargatva melegítette az ételt a tűzhelyen, és addig bólogatott, szemembe fúrva a tekintetét, amíg megettem mindent, azután hívta ki a rendőröket. Akkor vitt csak haza, és mielőtt ott hagyott, felállt a létra legtetejére, és kiszedte a csatornába hullott leveleket.

A két járőrnek kelleetlenül válaszoltam, észrevettem, hogy egyikük rá-rápillant az alkaromra, ahová a körömöt vájtam, ott feketéllettek a nyomok, félholdakból emelt katedrális vastraverzei. Nem hazudtam. Elmondtam mindent, lassan és érthetően, az anyanyelvemen, a kezem fejével töröltem le a sírás nyomait, pattogott a sok torokhang, mint a tüdőbetegek köpései. Hogy amikor pár órával azelőtt hazajöttél, már tudtam, hogy vesztettél, ahogy becsuktad magad mögött az ajtót. A hátad hajlása, a végtagok által bezárt szögek, az arcodon tétován repdeső kezem alatt kiütkező borosta megmutatta, hogy ma sem volt szerencséd. Megkérdezték, be tudnék-e fáradni másnap, a hivatalukba, hogy az ő nyelvükön is vallomást tegyek. Hogyne, bólogattam, jogosítvány híján csak a szomszédba kell átgyalogolnom, az másfél kilométer, a hat helyett, hogy kölcsönkérjem a biciklit, amelyről majd elfelejtem lecsatolni a gumicsónakot: úgy röpít be, mint egy vitorla.

Amíg kikísértem a két egyenruhást, a leghátsó szobából egy nyárról maradt, eltévedt és most a melegen feléledt darázs zümmögése hallatszott, mint egy apró láncfűrész vagy egy mulcsaprító részvételen motorja.

Gratis et franco

Amikor az első harang kiesett a torony ablakából, Nagypapa nem hitt a szemének. Nem történhetett ez meg egy olyan világban, ahol a legyeket kényelmesen le lehetett ütögetni egy formára szabott, metszett venyigére erősített biciklibelsődarabbal, ahol ugyan fanyar volt a búzának való földön termelt fehérbor, de friss, hideg szódával felöntve kellemes fröccsöt lehetett belőle készíteni. Nagypapa értékrendjébe nem fért bele olyasmis, hogy háború, világháború meg pláne nem.

Nagypapa nem gondolta volna, hogy Nagymama kápolnáat fog emeltetni a falu határában, hogy három besorozott fiát a Szűzanya visszavezesse, téglák és habarcs váltotta egymást mindkettő gondolataiban, mondták a kőművesek a Miatyánkot; se azt, hogy Frigyes bácsit Tomszkba viszik, Jekatyerinburg, Tyumeny, Omszk, Novoszibirszk, Krasznojarszk, skandálta apám a transzszibériai vasútvonal állomásait (néha a végére utánamondva, hogy Ulan-Ude, Vlagyivosztk), azt meg pláne senki sem sejtette, hogy János bácsi az olasz frontról narancsot hoz a Nagymamának. Nagymama a konyhasztal lapján görgette aszott tenyerével az ismeretlen, alma-szerű gyümölcsöt, halványan mosolygott, hogy a tizenévnnyi szakadatlan szoptatás miatt hiányos fogazatát ne lehessen látni, és magában azon tanakodott, hogy milyen módon is lehet megenni itt ezt az ismeretlen holmit. János bácsi, aki később, a következő világégés során családostul, azaz három gyermekével, feleségestül letetvesedett, két hüvelykujja körmét belemélyesztette a narancsba, amelyből kevéske édes lé szivárgott, amelyet a művelet végrehajtója szégyellt volna lenyalni ott, mindenki előtt; lefejtette a színes, majd a fehér hártyát a gömbről, és gerezdekre szedte azt, majd körbekínálta a teljes rokonságot, akik ott szorongtak mind az ízikkel fűtött kemence mellett, a tisztaszobában. A narancs illata átható volt, mindenkinek összefutott a nyála, ahogy János bácsi körbevitte a pokrócokkal fedett, földes helyiségben, gyorsan felmérték, hogy kevesebb falat fekszik a rózsás tányéron, mint ahányan vannak, így aztán csak a gyerekeknek kínálták volna, senki sem vett. János bácsi azonban kisietett a konyhába, elővette a fekete nyelvű kiskést, melyet túlságosan tompának talált, és kettévágott minden savanyú kis gerezdet.

Nagymama születésnapját ünnepeljük: a városi házában fogad, nem látok semmit bejőve a kinti világból. Idebenn mind Nagymama méhében vagyunk, ő meg fekete bálványként trónol a tisztaszobában. A lábamat összecsisztják a bolhák, de anyám nem engedi, hogy mások előtt vakarjam, játék babaként ülök az asztal melletti hatalmas, faragott széken, s ha nem érzem magamon senki tekintetét, óvatosan

összedörzsölöm a lábszáraimat. Anyám érzi, hallja is a tompa surrogást, de úgy tesz, mintha nem történne semmi. Arra törekszik, hogy megjelenése kifogástalan legyen, egy korábbi képre gondol, amelyen kilátszik az alsószoknyája szegélye, s amiért, biztos benne, sokat szapulták a háta mögött. Anyám betolakodó ebben a családban, apám a fronton, ő gazdálkodik helyette, vonszolja az ekét a megmaradt egyetlen lóval, ott nem számít, ahogy az izzadt arca a ráragadt rovaroktól belefeketéllik-e a puszta csendjébe, hogy kilátszik-e a réklike. Hófehér keverék színezi a lábam, a szomszéd falu patikáriusa csinálta, kicsit a tenyerébe vonta anyám kezét, amikor az átnyújtotta a bankjegyet, amaz lesütötte a szemét, és soha többé nem lépett be az épületbe. Kis bőrcipő van a lábamon, a nyolc felnőtt ott a tisztaszobában nem jön rá, hogy nem rovarcsípések pettyezik a testemet, hanem érzékeny vagyok valamire: anyám most választott el, egy másik állat tejével táplál, kevertes üvegre húzott gumicuclival, mint a csecs nélkül maradt malacokat. A mellét apámnak tartogatja, hogy ha hazajön a fogságból, ne kelljen senkivel osztoznia. Apámnak most ez a legkisebb gondja, muszka hadikórházban harcol a tífusszal az életéért, ezzel szemben az úgynevezett barátai nagyon is tudnának mit kezdeni ezzel a kis kebellet, ámde (ahogy a szentlászlói mondás tartja) sok a cselédlány és még több a kazal.

Nagymama nem vett a narancsból, mert büszke volt a fiára, szerette is a vendégeit. Nagymama világában csak a vérvonal számított, azokban bízott, akikkel közös sírokat ápolt a Pintér sori temetőben, és azokra is csak úgy hagyatkozott, ha a szemüket rajtuk tartotta, és nem tapasztalt semmi gyanúsat. Nagymama szívesen átadta nekik a maga fél narancsgerezdjét, azon kívül tudta, hogy a kamorában, egy zománccos kislábossal letakarva, további két aranyalma várja a későbbi, szűkebb körű fogyasztást.

Az áhítatos szürcsölés után rövid beszámoló következett az olasz fronton történt eseményekről, immár több részlettel szolgálva, nem úgy, ahogyan vasárnap a szagos misén hallották a plébános értelmezésében, amely egyébként a Nagypapának, mint hívő embernek egyébként is gyanús volt, mert katolikus gyilkolt itt katolikust, amit nemigen tudott beilleszteni semmiféle értékrendbe. János bácsi beszámolója rövid volt, a gyerekekre tekintettel, később azonban, odakint a csutkakúp mögött, amikor előkerült a Nagymama által határozottan tiltott, most azonban hallgatólagosan megtúrt pálinkásüveg, nagyon is aprólékos és részletes. Amikor valaki megkérdezte, hogy János bácsi ölt-e már embert, akkor az elkomorodott, és azt válaszolta, nem, de onnantól nem volt hajlandó semmit sem elmondani.

Ülünk odabent, meg sem szólalhatok. A fekete bálvány, a másik világ őre beszél, a Nagymama úgy trónol, mintha legalábbis a pápa lenne Róma városában, akinek csak a nevét ismeri a mise végén elmondott szavakból. Nagymama később, amikor elfogynak a névnapozók, velük a korai szőlő, a sütemény, már csak a menyek és az öreg cseléd maradnak, aki fogatlan szájával szalonnabórt rágicsál, Nagymama elmeséli, hogyan akar még földet szerezni, osztja holta utánra a fiainak, hogy majd azoktól vegyék el mindenüket valaki mások, akik tisztességesen nem tudtak sze-

rezni. Nagypapa semmit se szól, nem gyújt rá a tisztaszobában, csak a lábát tologatja nyugtalanul a padlón, barnára sült arcából az élénk, fekete szem rám rebben, érzem rajta a kitaszítottak cinkosságát. Nagypapának nincs sok szava idehaza, de erős fiúkat tudott támasztani a Nagymama méhében, és ez elégségesnek bizonyult. Gyümölcsöt is tud oltani, a csodálatos Csabagyöngyét, amely megéri Anna napra, ő hozta a megyeszékhelyről, s ültette el a főhelyre, hogy a megtartó napsütésben megérhessen a feleségének. Ilyen a parasztemberek szerelme, mondom később, amikor az én uram vágja ki baltával a szőlőtőkét a városi nagy ház udvarán. Most elengedem magam: lógázni merészelem a lábam, harangozok, anyám csitítólag a combomra teszi a kezét. Melegnek érzem a tenyerét, hideg a gyermekcomb, már nem kalimpálok, anyám pedig megkönnyebbül, hogy nem hívom fel magamra senki figyelmét, eszébe jut nászéjszakájának reggele: apám már kint itatta a teheneket, ő meg kióvakodott az egyetlen éjszakára megkapott tisztaszobából, csöpp kis rágcsálóként állta Nagymama macskatekintetét, mire az odavágott elé egy vég vásznat, hogy szabjon gatyát az urának belőle. Az új meny is tanulja meg, hogy mi a rend, ezt mondta a Nagymama, az új menyét jobban utálta, mint a többit, mert ez a kedvenc fiát vette el tőle. Amikor sorban születtek az unokák, mindig a legkisebb bölcsőjét állíttatta a bejárat mellé, reggel kivágta az ajtót, billent a bölcső, ordított elébb az újszülött, egyetlen óriási szájja változott, aztán rákontrázott a többi. A csöpp konyha megtelt fehér réklis fiatal anyákkal, akik csipás szemmel néztek bele a hajnal homályába, Nagymama meg már kinn volt, az istállóban alvó fiait kommandérozta, és megindult az élet a portán. Anyám azon az első reggelen valahogy elvégezte a feladatot, tudomásul véve, hogy apám nem mentette és nem menthette meg, elkészítette, kézzel, a gatyát, a Nagymama pedig soha nem bántotta többé.

Óriási tükör foglalja el a komód melletti falat, megdöntve lóg le a két szegről, Frigyes bácsi ütötte be őket, a háromlábú fejőszékről. Ha a tükörbe nézek, jól látom az ángyaimat, János bácsi torz arcú feleségét, akiről később azt mondja anyám, hogy mindkét felől ugyanazok a dédszülei. Ezt akkor nem értem, csak azt látom, milyen közel ülnek az asszony szemei, bandzsít is talán, én legalábbis nem szeretem, ha a közelemben jön, megmarkolja a vállam, úgy szeretget, simogatja a bőrt az állam alatt, mint valami kölyökkutyának. Apám szerint Brigitta együgyű, még meggyűlik vele a bajunk, de anyám azt válaszolja, hogy legalább sok földje volt, az megmarad. Apám és anyám valami keveréknyelven beszélnek, egyiküknek sem az anyanyelve, de mindent el tudnak egymásnak mondani. A másik asszony, János bácsi felesége nem szível engem, legszívesebben vízbe fojtana, mondja is, hallom is, amikor a szoknyájával arrébb sodor, a lánya meg, a seszínű, lompos teremtés, lopva figyel, elkapom a pillantásait.

Nagymama búcsúzóul a fejemre teszi a kezét, a zsebébe kotor, ott vannak, az óriási zsebkendő alatt az érmék, milyen jól viselkedik ez a gyermek, szándékosan nem mondja ki a nevemet, amely ugyanaz, mint az övé, vegyetek neki valamit, cukrot, mondja, és a markomba csúsztatja az óriási fehér érmét. Ad a többi unokának is,

de nekik kevesebbet, most már én vagyok a kedvence: szeretett fiának legkedvesebb leánya, újdonság bálvány, aki tovább tudja viselni a méltóságot.

Anyám a következő búcsún, amely csaknem egy év múlva következik be, selyemszalagot vesz a semmi hajamba, ott keringél, a többiekkel, a templom mellett a körmenetben, szőke haja, zöld szeme kirí az asszonyok közül, amikor egyszer lehull róla a kendő: a dús fonat leomlik, sarkát veri a drága aranyhaj, ezért is gyűlöli a többi asszony, a zöld szeméért, a lány hangokért, amelyekkel az apámhoz beszél.

„MAJD ÓVLAK ODAÁTRÓL”, 2014, indigó rajz, tinta, 35×50 cm